

Premišljevanje za sveti večer

»Skoraj je že čas. Kot vedno, opravkov je bilo toliko. Sedaj pa, preden bo prepozno, preden ta sveta, milostna ura mine, se moram ustaviti in obmolknuti. Zamisliti se moram. Biti moram z Bogom.« (America, Dec. 22, 1962)

Misli uidejo v preteklost . . .

Topla svetloba je v sobi, na mizi božično drevesce okrašeno z barvanimi sladkorčki, srebrnimi kroglicami in prižganimi svečkami. Okoli mame stojimo, ob mizi teta deli pisane zavojčke. Bratec v žametastem plašču z rdečo čepico na glavi, v očeh ima dvoje drobcenih božičnih drevesc. Na omari so jaslice z zeleno papirnato ograjo, mah diši po smrekovih storžih, po jurčkih, po telohu. Rdeča lučka pred hlevčkom boža Ježuščka z rožnato toploto. Hiša diši po kadilu, skozi grčaste prste drsi rožni venec, križec se pozibava nad podom, in nočoj, nočoj se bo zgodilo . . . Ki si ga Devica rodila.

Čez osem let. Na Ljubljano seda mlečno siv mrak, oči zastonj prebadajo goščobo večera, zvezd ni, še cestne svetilke so zavite v bel kaliko. Božični večer je, koraki prazno odmevajo po Miklošičevi cesti. Iz megle se v presledkih izvijajo postave, srce hitreje utripne, utrne se želja, da bi spoznala korak, domačo kretnjo, drag obraz. Postave pa druga za drugo izginjajo v meglen koridor. Ni znanega obraza. In nočoj je sveti večer. Mimo sodnije zastavim korak, straže ni videti. V drugem nadstropju za tretjim oknom je zaprt oče. Mama je doma, na drugi strani žične ograje, na ozemlju Dolomitske-

ga odreda. Od tam bodo nočoj šli k polnočnici v Gaberje, kjer bodo peli partizani »Cesarja rimskega, mogočnega na sveti . . .« V letu Gospodovem tisoč devetsto dva in štiridesetem spet poslušamo ukaze mogočnega »rimskega cesarja«. Mimo glavnih vrat sodnije prikorakata dva karabinerja. Nočoj me ne zapodita, ko stojim na nasprotni strani ceste in gledam proti oknu v drugem nadstropju.

Božična maša v frančiškanski cerkvi je nabito polna. V veselo razsvetljeni cerkvi poslušamo evangelij — Kristus se nam je rodil, naše adventno pričakovanje se je dopolnilo, venite, adoremus. Vsi smo deležni božične blagovesti, občutek samote se spremeni v občutek hvaležnosti. Beseda, ki je meso postala, še vedno prebiva med nami, in ko vrsta za vrsto pokleka pred obhajilno mizo, se v solzah zalesketa prošnja — Sin božji, novorojeni Kralj, obvaruj naše duše za večno življenje . . .

Zadnja leta je vedno težje doživeti resnični pomen praznika božjega rojstva. Preveč je v nas sebičnosti in napuha, sumničenj, nasprotovanj in sovražstva, preveč nas more strah in skrbi. Kako si pojme o načelnosti, svobodi, ljubezni do bližnjega radi po svoje prikrojimo, kako vedno vztrajamo pri svojem, da še Bogu hočemo narokovati.

»Sedaj pa, preden bo prepozno, preden ta sveta, milosti polna ura mine, se moram ustaviti in obmolknuti. Zamisliti se moram. Biti moram z Bogom.«

H. G.

SLOVENIJA POZIMI.

Spremembe v Cerkvi

Kdor koli le malo zasleduje razvoj dogodkov v katoliški Cerkvi, vidi spremembe. Večerne maše n.p. so bile pred vojno skoro nepoznane; postne postave so omiljene; evharistični post je drugačen, kot je bil. Odkar pa se je začel v Rimu vesoljni cerkveni zbor, se govori in piše o spremembah, ki so dalekosežnejše: obnovitev liturgije, ljudski jezik pri sv. maši, večji poudarek škofovske oblasti in sorazmerna okrnitev vaticanskega centralizma, zopetna zavest važnosti laikov v Cerkvi; težnja po tem, da Mati božja v naših mislih in češčenu zavzame razvidnejšo odvisnost od Kristusovega dela, ki ji edino daje smisel in okvir.

Marsikomu se ob vsem tem porodi vprašanje: Cerkev vendar uči resnico; resnica pa je nespremenljiva. Kako moremo

torej govoriti o spremembah v Cerkvi?

V odgovor na to vprašanje moramo pač razlikovati med raznimi prvinami v Cerkvi.

So prvine, ki so nespremenljive. Evangelij, ki nam predloči odrešenje v Jezus Kristus, ki nas uči pomen tega osnovnega dejstva, in ki razloži, kako se odrešenje neprestano uresničuje v Cerkvi — skrivnostnem telesu Kristusove, ostane in mora ostati nespremenjen. So torej resnice, ki jih sv. pismo jasno uči (nekatero od teh resnic je Cerkev slovesno proglasila); teh resnic ne moremo nikdar zanikati.

So pa stvari v Cerkvi, ki nimajo trajnosti evangelija. Božjih postav Cerkev ne more spremeniti, sme pa spreminjati svoje, kot so n.p. prepoved branja določenih knjig, prepo-

VESEL BOŽIČ in SREČNO NOVO LETO

želi vsem rojakom

DRUŠTVO SLOVENCEV — BARAGA
in SLOVENSKI SVET

ved nedeljskega dela, duhovniški celibat i.t.d.

Evangeljske resnice so nespremenljive. Toda to ne pomeni, da so zamrle. **Razumevanje** evangeljskih resnic raste in se razvija v teku stoletij. Ni dvoma, da prvi rodovi kristjanov niso doumeli papeževe vloge v Cerkvi tako jasno, kot jo umevamo mi. Prav tako pa tudi ni dvoma, da se škofje na prvem vatikanskem cerkvenem zboru niso tako jasno zavedali svojega pomena v Cerkvi kot njihovi nasledniki danes.

Ne smemo dvomiti o navzočnosti in dejavnosti Kristusa v **Evharistiji**. Prav možno pa je, da se določena doba zaveda ene plati Evharistije bolj od druge. Od srednjega veka sem je glavni poudarek na Kristusovi resnični navzočnosti v tabernaklju. Tako daleč je že prišlo, da celo mislimo, da pride Kristus prvič k nam v prvem sv. obhajilu; pozabimo pa na resnično pričujočnost Kristusa v vsaki duši, ki je v milosti božji. V zadnjih desetletjih se zmeraj več govori o drugi plati Evharistije: sv. maša nas včleni v Kristusovo smrt in vstajenje in zveže z drugimi udi Kristusovega telesa.

Nespremenjeno ostane dejstvo, da Cerkev kristjanov, ki ne sprejmejo ene ali druge evangeljske resnice, ne more smatrati kot polnopravne katoličane. Spreminja pa se po potrebah časa in kraja njeno obnašanje do teh ljudi. V prvih stoletjih po protestantski in anglikanski reformaciji je prevladovalo vzdušje medsebojnih bojov in preganjanj in sumničenja. Poudarek je bil na tem, kar nas loči. Danes pa je, ne da bi pozabili razlike, poudarek na tem, kar nas druži. Spoznavamo, da so prvine, ki nas družijo, mnogo važnejše in osnovnejše od tistih, glede katerih smo ločeni.

V preteklem stoletju je pretila nevarnost **galikanizma** — nauka, ki je trdil, da so škofje raznih narodnosti neodvisni od papeža. Proti tej zmoti je prvi vatikanski koncil leta 1870 slovesno izpovedal papeževo vrhovno oblast nad Cerkvijo. Danes nevarnosti galikanizma ni več, medtem ko je Vatikan zbral toliko moči v svojih ro-

JOHN F. KENNEDY

Po celem svetu so odjeknili streli atentatorja, ki so pretrgali nit življenja predsedniku Združenih držav, Johnu F. Kennedy-ju. Njegova nepričakovana in tragična smrt je pretresla vse, ki so z zaupanjem zrli v rastoč ugled in popularnost mladega, energičnega predsednika, na katerega ramenih so se grmadili problemi modernega atomskega stoletja, in ki je v kratkih treh letih svojega predsednikovanja postal Mojzes svobodnega sveta. Kako velik je postal, je pokazala njegova prerana smrt. Milijoni ljudi po vsem svetu so iskreno žalovali za njim. Vsak je čutil, da je svet izgubil moža,

v katerega so mnogi narodi vložili vse svoje upanje v lepše bodočnost pod njegovim vodstvom.

Po njegovi smrti se je veliko o njem govorilo in pisalo. Z vseh strani so osvetljevali njegovo močno osebnost, toda o njegovi največji odliki ni nihče govoril, namreč o »duhovni globini vernega katoličana«, ker John F. Kennedy je bil katoličan in to praktičen katoličan. Vse kar je predstavljal in za kar se je boril, je bil čisti student njegove globoke vere v Boga, temeljita katoliška in družinska vzgoja ter tankočutna vest poštenjaka. Na teh podstavkah je gradil svoj ugled,

VESEL BOŽIČ in SREČNO NOVO LETO

želi

KASTELIC CONSTRUCTION

GRADBENO PODJETJE

30 Victor Ave., Toronto 14, Ont.

Tel.: CL 5-2071

HRANILNICA IN POSOJILNICA
SLOVENSkih ŽUPNIJ V TORONTU

želi

VSEM ČLANOM IN OSTALIM ROJAKOM

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE in
SREČNO NOVO LETO 1964

Pridružite se nam! V šestih letih se je vpisalo preko 1000 članov, ki imajo nad 675 tisoč dolarjev na hranilnih vlogah in osebnih čekovnih računih. Uradujemo na 618 Manning Ave. vsak četrtek od 4 do 9 zvečer, soboto 10 do 4 popoldne in nedeljo 9 do 11 dopoldne. V New Torontu pa vsak petek zvečer po sv. maši in nedeljo dopoldne po gl. sv. maši.

kah, da nekatoličani našim škofom skoro po pravici očitajo, da niso drugega kot vatikanski lakaji. Vse kaže, da bo sedanji koncil na novo vzpostavil ravnotežje med papežko in škofovsko avtoritetom.

Osnovno načelo srednjeveških in modernih prometnih postav je isto: varnost potnikov. Toda to ne pomeni, da bi srednjeveške postave danes zadostovale.

Prav tako se Kristusov evangelij, ki ga Cerkev proglašja, ne

more spremeniti. Toda v teku časa ga vse bolj doumevamo. Cerkev dela postave, katerih namen je ohraniti čistost in moč evangelija. Ko se razmere in miselnost ljudi spremene, se morajo cerkvene postave in način proglašanja prilagoditi spremembam. Toda osnova ostane ista in nespremenljiva.

Ljudje, ki se vsled sprememb v Cerkvi vznemirjajo, kažejo s tem, da ne znajo ločiti bistvenega v Cerkvi od tistega, kar je pogojeno po času in kraju.

svojo ideološko in politično borbo proti komunizmu in domačim nergačem, ki se svobodo izrabljali le v svoje osebne interese in cilje. »Zastonj se trudijo zidarji, kjer Bog ne pomaga,« je v enem od svojih govorov dejal. Dobro se je zavedal, da brez božje pomoči ne bo kos veliki odgovornosti, ki mu je bila z izvolitvijo za predsednika naložena. Zavedal se je poslanstva njegovega visokega položaja, ker se je z vso vne- mo lotil stvari, katere mu je njegova vest najbolj budila. Načelni boj za človečanske pravice, ki naj diskriminacijo odpravi enkrat za vselej. Ustvariti novega Amerikanca, fizično in duhovno zdravega, ki bi osvajal svet ne z orožjem, temveč z resnično krščansko miselnostjo pristnega demokrata. Vest mu je narekovala, da je treba osnovne pojme o pravici in svoboščinah ne samo z besedami učiti, temveč jih tudi praktično izvajati. In ta boj, ta iskrena njegova misel ga je delala velikega duhovnega junaka našega stoletja. Kot takega so ga ljudje vzljubili. Spoštovali so njegovo globoko intelektualno razumnost za vse svetovne probleme, njegovo naziranje o rešitvah teh problemov, ter njegov odkrit nastop pred domačo in tujo javnostjo. Bil je mož, katerega ugled ni rastel samo med katoličani, temveč med vsemi resnicoljubnimi ljudmi po vsem svetu. Najlepše se je sam predstavil ob proliski zaprisege kot predsednik v zaključnih besedah svojega govora: »Državljeni, ne vprašajte kaj domovina lahko stori za vas, ampak vprašajte, kaj vi lahke storite za domovino. Državljeni sveta, ne vprašajte kaj Amerika lahko stori za vas, temveč vprašajte, kaj skupaj lahko storimo za človeštvo«. V tej široki viziji je videl svoje poslanstvo. Storit nekaj za človeštvo.

In svet danes bolj kot knajkoli proje rabi močne duhovne velikane Kennedijevega kova, ker tava iz zmede v zmedo, iz ene krize v drugo in tako počasi proti lastnemu uničenju v znamenju tehničnega napredka. Zato svet čuti veliko izgubo s smrtjo predsednika Kennedy-ja, ker je tudi on čutil s svetom.

Otmar Mauser

RUSIJA in "Skupni Trg"

Za pričakovati bi bilo, da bo tudi Rusija organizirala »Skupni Trg« za svoje satelite, upoštevajoč, da je »Skupni Trg« zapadno evropskih držav rodil toliko lepih uspehov. Toda problem je precej kompliciran.

Poglejmo najprej kateri so bili pogoji, ki so omogočili organizacijo »Skupnega Trga«. Omenjena tvorba je sad svobodne odločitve demokratsko izvoljenih vlad. Z drugimi besedami, države članice so se svobodno odločile da sprejmejo pogoje, ki so določeni v »Rimski Pogodbi«, ki je nekaka ustava »Skupnega Trga«. Nato je vsaka država predložila svojemu parlamentu to pogodbo, da jo odobri. Tako, da lahko mirno rečemo »Svobodni Trg« je sad narodne volje in ima ravno radi tega vse izgleda, da bo trajen in uspešen.

Problem Rusije in satelitov je popolnoma drugačen. Če bi narodi pod rusko kontrolo imeli priliko svobodnih volitev, bi se najprej otesli ruske nadvlade in pa tudi svojih komunističnih vlad. To se pravi, da je osnovno razmerje med sateliti in Rusijo drugačno kot je razmerje med zapadno evropskimi narodi. Med zadnjimi obstoji razmerje kot med kolegi ali prijatelji; med Rusijo in sateliti pa obstoji razmerje kot med biričem in podložniki. Jasno je torej, da si birič ne more dovoliti, da bi se vsedel k isti mizi s podložniki in bi postal enakopraven, tako kot so člani »Skupnega Trga«.

Drugi razlog je dejstvo, da Rusijo ne interesira uvesti nek

demokratski ali semidemokratski red v svojem imperiju, kajti če bi ga uvedla, potem ne bi mogla več izkoriščati satelitskih držav.

Naj navedem samo par primerov te zlorabe. Sateliti imajo zelo tesne trgovske stike z Rusijo. Z njo imajo skoraj polovico svoje zunanje trgovine. Toda svoje proizvode prodajajo Rusiji pod svetovnimi cenami, tisto kar pa kupujejo od Rusije morajo plačati dražje kot bi plačali za podobne dobrine na svetovnem trgu. Konkretni primiri so: poljski premog, romunska nafta, bolgarska dišeča olja i.t.d. Rusija n.p. kupi celokupno bolgarsko proizvodnjo dišečih olj in jih potem sama izvažja za neprimereno višje cene zapadnim državam.

Drugi primer ruskega kolonializma so tako zvane delniške družbe, ki so jih organizirale Romunija in Rusija, ali Bolgarija in Rusija. Te družbe so se najbolj razširile v Romuniji. Tam obstoja »Romunsko — Sovjetska Družba za Proizvodnjo Naft«, »Družba za Rečno Plovbo«, i.t.d. Te družbe krijejo vsako važno panogo gospodarskega udejstvovanja.

Med poštenimi ljudmi, bi moral vsak partner doprinesiti polovico kapitala, ker ima vsak polovico delnic. Toda v teh družbah so recimo Romuni doprinesli kapital, Rusi pa direktivno in tehnično osobje, kot predsednika, glavnega ravnatelja i.t.d. Tako ciničnega izrabljanja še ni videla zgodovina.

Podobne Jugoslovanske —

Sovjetske družbe so hoteli Rusi uvesti v Jugoslaviji in so bile eden izmed razlogov, ki so pripeljali do preloma leta 1948.

Tretji razlog je Stalinova politika. On je hotel organizirati satelite po ruskem stilu, tako da bi s političnega in gospodarskega vidika vsaka država postala mala Rusija. Zato so celo Bolgarija in Albanija začele graditi težko industrijo. Komunistične države naj bi dosegle čim večjo avtarkijo.

Šele po Stalinovi smrti je COMENCON (Council for Mutual Economic Aid) začel forsirati delitev dela med komunističnimi državami, z namenom, da se s tem poceni proizvodnja in poveča učinkovitost. Toda težko je sedaj opustiti industrije v katerih so bile investirane ogromne vsote, čeprav so nerantabilne.

COMENCON je gospodarska organizacija, katere člani so Rusija in sateliti (vključena je Mongolija, ne pa Kitajska) in katere namen je pospeševati gospodarsko sodelovanje med državami člani. Ta organizem pazi, da so posamezni gospodarski načrti (petletke, šestletke, i.t.d.) koordinirani; toda ne

predvideva svobodne izmenjave dobrin ali kateregakoli drugega poenotenja tega gospodarskega prostora (skupne finance, skupna agrarna politika, izmenjava delovne sile, i.t.d.) ki so tipične za »Skupni Trg«.

Zadnji razlog je dejstvo, da obstoja med komunističnimi državami veliko nezaupanje. Rusija ne zaupa nobenemu satelitu in noben satelit ne zaupa Rusiji, niti ne drugim satelitom. Znano je n.p. kako težko je dobiti ruskemu turistu vizum za katerokoli satelitsko državo, da ne govorimo za Zapadno Evropo.

Medsebojni turizem med komunističnimi državami je minimalen. To ni samo posledica revščine ampka tudi težkoč, ki jih ima vsak kdor hoče dobiti vizum.

Pri komunističnem sistemu se vidi, da tiran, ki gradi zapore za svoje nasprotnike, je koncu koncev tudi sam jetnik, ker je vsepovsod obdan z mrežami.

Jasno je torej, da ljudje ki niso svobodni in nimajo medsebojnega zaupanja ne morejo in ne bodo zgradili nič trajno dobrega.

P. K.

KAJ PRAVI PISMO?

»Svobodna Slovenija« iz Argentine z dne 14. in 21. novembra poroča o pismu, ki ga je prejel njen naročnik iz Evrope od svojega prijatelja, ki stalno živi v domovini. Koristno bi bilo, da bi pismo v celoti objavili vsi listi, ki jih izdaja demokratska ideološka emigracija. Zaradi pomanjkanja objavljamo samo izvleček iz pisma.

I. Kako ocenjuje povratnike komunistična partija? »Povratniki prihajajo na obisk, je najprej razlagal B (partijec, op. poročevalca) se politično še kar dostojno vedejo, pošarijo po deželi, okrog svojcev in znancev, pustijo tu svoje devize, eni več drugi manj, se vrnejo v inozemstvo in nam delajo tam reklamo. Na kak način jim že poveemo, da se jim ne spleča zunaj otepati po nas. Vsi se nam seveda ne bodo podali, a če drugega ne, bomo vsaj sejali neslogo mednje — in to je spet reklama za nas . . . Tudi ti, ki ostanejo za stalno doma, prinesejo nekaj deviz. Če so še dela

zmožni, kar dobro zgrabijo za delo, ker se hočejo uveljaviti ali pa iz strahu. Poleg reklame imamo od teh še profit povrhu. Tisti pa, ki pridejo domov zaradi pokojnine ali zaradi preživnine po možu ali starših, nas sicer nekaj veljajo, so pa zato spet in naravnost odlična reklama.«

In ko ta reklamna taktika ne bo več aktualna, kaj bo s povratniki? sem ga vprašal. Odgovor je zanimiv, posebno za vas:

»Ne pozabi, da je komunizem kot revolucionarno gibanje v nasprotju z revolucionarji iz preteklosti, zmagal in to zato, ker zna likvidirati opozicijo in tudi tiste, ki bi lahko opozicija kdaj postali. To je naša poštrevanka. Komunizem je v opreki z vsemi ostalimi ideologijami in razredi. Nasprotnika se poslužujemo, dokler ga potrebujemo in nam je na voljo, potlej pa — eh tužna mu majka!, saj poznaš naše. Pov-

DR. F. POROVNE, zdravnik

želi vsem svojim pacientom

BLAGOSLOVLJENE BOŽIČNE PRAZNIKE
in SREČNO NOVO LETO 1964

TORONTO

Tel.: RU 1-8162

SLOVENSKE POTNIŠKE AGENCIJE želijo

BLAGOSLOVLJENE BOŽIČNE PRAZNIKE in SREČNO NOVO LETO 1964

Potovanja, Dokumenti, Notar, Dinarji, Knjige etc.

WORLD TRAVEL SERVICE LTD.

258 College Street, Toronto, Ont.

Tel.: WA 3-4868

Podružnica: 3968 St. Lawrence Blvd., Montreal P.Q.

Tel.: VI 4-5292

ratnikom ne moremo in ne smemo zaupati. Odpuščanje je lepa reč, le da jaz ne verjamem vanj, najmanj pa, če gre za politične nezanesljivce in vetrolovce.«

II. Sporočilo značajnega očeta in matere svojim otrokom v tujini. »So pa tudi taki, kot je n. pr. že postarani C-jev oče, ki me je prosil, naj pošljem od tukaj otrokoma takole sporočilo: 'Z mamó po malem omagujeva h koncu. Edino kar si se želiva, je še enkrat videti in objeti vaju. Vprašava pa se z mamó, kako bova legla k počitku, če bi bila cena snidenja taka, da je pošten mož ne more plačati! Ali naj vama za slovo streva čast in ponos in vaju napotiva pljuvati v lastno skledo? Kako bosta potem, zavržena od teh in onih hodila skozi življenje, otroka?'

V luči trezno misleče reakcionarne linije pa so povratniki iz skupine medvojne emigra-

cije prava tragedija. Če politična emigracija odpove, odpade z njo edini vidni dokaz, da se je narod uprl komunistični vladavini. **Ne stranka (komunistična, op. poročevalca!) vi ste predstavniki večine naroda!**«

III. Povratniki — nedosledneži. »Sicer pa v vsej svetovni zgodovini menda ni primera, da bi kako gibanje ne imelo nedoslednežev ali takih, katerim so žrtve in odpovedi, ki jih terje, pretežko breme. Naša ideološka emigracija je upor proti revolucionarnem gibanju, ki skuša zajeti ves svet in je torej ta emigracija zgodovinski dogodek svetovnega formata. Kot taka bo prešla v zgodovino. Zavedajte se, da sodba potomstva v svoji pravičnosti nima obziróv. Kar vas je zvestih, ostanite složni in vztrajajte. Prosvetno in kulturno delo vas bo ohranilo narodno in ideološko, doma pa jim je trn v peti.«

VESEL BOŽIČ in SREČNO NOVO LETO

želi vsem prijateljem in znancem

Slovensko Katoliško Akademsko Starešinstvo (S.K.A.S.)
v Torontu

Msgr. Matija Škrbec

Odšel je, ni ga več. Njegova smrt je bolešno odjeknila, ne le samo v fari Sv. Vida in med klevelandskimi Slovenci, ampak med vsemi begunci, zlasti še med tistimi, ki smo »taborili« v avstrijskih taboriščih na Tirolskem in Koroškem, ter med vso slovensko politično emigracijo.

Ker so že drugi časopisi precej opisali njegovo bogato udeleževanje v vsem, po izreku »Ne le kar veleva mu stan,« itd., se bom jaz omejil le bolj na najine osebne stike. Naj povem, da je bil izredna osebnost, povsod cel mož, da je užival velik ugled in njegova beseda je vedno in povsod mnogo zalegla.

Osebnó sem ga spoznal šele med revolucijo v Ljubljani. Ko sem bil na prizadevanje in prošnjo Miloša Stareta in po-

sredovanje ranjkega škofa dr. Gregorija Rožmana izpuščen iz zaporov, kamor so me potisnili Italjani na priporočilo partizanov, se nisem imel kam dejati. Krog nas so takrat ropali, morili in požigali — na debelo — partizani, zato domov nisem mogel. V žepu pa nisem imel nobenega božjaka. Pa mi je prijatelj Sever svetoval, naj se potrudim v škofijsko karitativno pisarno, katero vodi Msgr. Matija Škrbec. Šel sem tja in gospoda dobil v pisarni. Prijazno mi je stopil nasproti in me vprašal kaj želim. Razodel sem mu moj borni položaj. Iz predala je vzel tri sto lir in mi jih dal rekoč: »To je za prvo silo, če boste rabili, pridite pa bom še dal. Potem boste že o priliki vrnil.« Zahvalil sem se mu in odšel. A zdi se mi, da sva že takrat sklenila tiho prijateljstvo. Naj povem, da je on vzel prijateljstvo zelo resno in

Blagoslovljene božične praznike in sreče polno novo leto želi

GRADBENO PODJETJE

F. F. CONSTRUCTION CO. LTD.

lastnik A. Ferkul

183 Beta St., Toronto 14

BLAGOSLOVLJENE BOŽIČNE PRAZNIKE
in SREČNO NOVO LETO želi

PLATNAR BROTHERS
PLUMBING AND HEATING LTD.

257 CONCORD AVE., TORONTO 4, ONT.

• TEL.: 534-5226, 255-6404

bil prijatelju v vsem zvest do groba in še čez, kar smo imeli priliko opazati v nekaterih njegovih spisih. Po tem sva se večkrat srečala v Ljubljani. Hodil je vedno zravnano pokonci in na cesti me je že od daleč pozdravljaj tako, da me je vedno spravil v zadrego ker sem bil prepozen.

V begunstvu sva se znašla skupaj v taborišču Pegez pri Liencu. Bil je za župnika na Tirolski Fari Nüsdorf. Kake pol ure hoda od taborišča. Ker je bil predsednik glavnega »Socijalnega Odbora« za begunce v Avstriji, je prihajal v taborišče v tem svojstvu, pa v kapelo pridigat, ter ob večerih na razna predavanja. Bil je zelo dober govornik v prejšnjih letih in užitek je bil njega poslušati. Mene je imenoval za predsednika taboriščnega »Socijalnega Odbora«. Usluge mi s tem ni napravil. Takrat sem uvidel, da je najtežje socijalno delo, ljudem nekaj zastoj razdeljevati. Bila je pa to moja glavna naloga. Pa je prispela pošiljka Vatikana: ovseni kosmiči in podobna roba. Kam ž njo, da nam jo ne bodo oblasti zalepile. Pa je posegel vmes monsinjor in sprejel robo v župnišče v Nüsdorf. Tam smo bili potem varni, ko smo razpokavali in razdeljevali za vsa taborišča po Avstriji. Pa kako dobro je bil informiran, kje je večja potreba in kje manj. Tudi slanina, (ŠPEH) ki smo jo prejeli po posredovanju dr. Miha Kreka, predsed. N.O., če se ne motim iz Holandske, je isto sprejel v župnišče Nüsdorf. Pa smo ga tudi od tam razposlali na vsa taborišča in v Graz aka-

demikom. Ti so mu bili vedno zelo pri srcu: »Dajmo jim, da bodo lažje študirali.« »Ti so naši bodoči voditelji.« (V tem se je morda malo motil). Pa je prišla naredba in smo se preselili v Špital na Koroško. Takrat je pričela prihajati iz Amerike več ali manj obnošena obleka, ki jo je pošiljal p. Bernard Ambrožič in Liga Sl. Kat. Amerikancev. Vmes je bil tudi kak nov komad. To smo potem pretehtali na sejah kdo dobi, deloma sva pa poskušala sama z monsinjorjem kar najbolj pravično razdeliti. Vendar je pa bilo vedno dovolj pritožb. Pa mi je vedno naročal: »Naredite kakor vam narekuje vest, potem pa nič ne porajajte, če vas tudi kolnejo.«

Seje smo imeli tedensko. Vdíl jih je vedno monsinjor sam. »Prvo akademiki, prosijo to in to; treba takoj poslati, lačen ne more študirati.« Pa profesorji, učitelji, šole, pa tečaji raznih strok, ki so se ustanavljali na njegovo pobudo, pa obleka iz Amerike itd. Včasih so se seje kar precej zavlekle, pa vendar je hotel vsakokrat po seji, da smo vrgli tarok. Tega je zelo rad igral in vedno bil prvi. Po taroku pa še malo sprehoda po taborišču iz enega konca na drugega, na katerih smo predebatirali vse tekoče zadeve, notranje in zunanje. Gospod je bil do prihoda v Ameriko, ves optimist. Bodočnost nam je »malov« vedno v lepi luči. Vedel je tudi, da s takim govorjenjem drži morálo pokonci, kar nam je bilo v tistih časih nezansko potrebno. Morála je bila takrat po taboriščih precej na trhlih nogah.

Včasih so oblasti obkolile taborišče in iskali »vojnih zločincev«, Navadno so pobrali vse tistega imena, kot je bilo ime tistega, ki so ga iskali. Po takih racijah smo bili vedno vsi potrjeni in slabe volje videč, kako ravnajo z nami. Pa jo prama po taborišču monsinjor Matija Škrbec s palčko v roki, pozdravlja na levo in desno, vrti palčko po zraku, pove kako zabavno na račun Avstrijcev in Titovcev, ki so zahtevali »vojne zločince«, se veselo smejal s svojim značilnim ha-ha-ha, pa je zašumelo po taborišču in dobra volja se je hitro povračala, za tiste čase velika vrednota . . . Da, reči smem, da vsi begunci, ki smo prbežali v Avstrijo, msgr. Matiju Škrbcu mnogo dolgujemo. Ker se v življenju nismo izkazali dovolj hvaležne, zato se ga spomnimo sedaj s tiho molitvijo in priprošnjo k BOGU, naj mu bo obilen plačnik.

Za vsak god in za velike praznike mi je pošiljal voščila v verzih. Včasih mi je zložil ce-

Pravica do življenja in ljubezni

V zadnjih štirih ali petih letih se je pojavilo na evropskem farmacevtskem trgu pomirjevalno in uspevalno sredstvo talidomid. Zaradi navideznih čudovitih učinkov se je hitro razširilo prodajanje tega sredstva po Evropi, zlasti po Zapadni Nemčiji in Angliji. To čudovito zdravilo je krivo, da je bilo samo v Zapadni Nemčiji rojenih nad 6000 pohabljenih otrok, od katerih jih je polovico umr-

lo pesem, primerno za tisti dan. Ko je pa napravil izlet v Kanado skupaj z č. g. Cvelbarjem, ko sta obiskala vsa božja pota v Kanadi, mi je to romanje opisal v verzih in sicer v 216-ih vrsticah. Lep zanimiv spev, ki mi bo v drag spomin na monsinjorja Matija Škrbca. Hvala Vam za vse dobri prijatelj monsinjor in BOG naj bo Vaše plačilo!

L. A. st.

lo kmalu po rojstvu. V Nemčiji in Angliji, kjer je bil talidomid v prosti prodaji, je število pohabljenih novorojenčkov zelo visoko. V Kanadi je prišlo to sredstvo na trg šele v aprilu, leta 1961. in se je dobilo samo na predpis zdravnika, zato tragičnih primerov na srečo ni bilo toliko.

Ko se je svet streznil in se zavedel tragedije, ki je nastala zaradi neprevidnega uporabljanja novega zdravila, so se začeli ljudje spraševati, kako je moglo do tega priti. Kdo je bil vsega kriv? Ali farmacevtske družbe, ki so vrgle zdravilo na trg, ne da bi preskusile poleg koristnih tudi vseh škodljivih učinkov. Ali zdravniki, ki so verjeli reklamam, ne da bi se prepričali, koliko je resnice v njih. Ali ljudje na splošno, ki planejo po vsakem novem zdravilu.

Vsak od teh je delno kriv. Farmacevtske družbe iščejo

novih zdravil, da bi zadovoljile povpraševanje in povečale svoje dohodke. Raziskava novih sredstev je zamudna in draga, zato se pojavi skušnjava, da vržejo na trg sredstvo, ki še ni bilo dokončno raziskano. Povdario dobre lastnosti, dostikrat zmanjšajo ali pa zamolče škodljive učinke.

Zdravniki, katerim reklame pošiljajo, so preobremenjeni z delom, da bi mogli stalno slediti napredku v farmaceutiki in ugotoviti resničnost navedenih dejstev. Zato marsikdaj v upanju, da dobri učinki odtehtajo slabe in v želji, da zadovolje svoje pacijente, predpišejo učinkovita nova zdravila. Težnja po čim večji specializaciji prinaša poleg dobrega s seboj tudi nevarnost, da zdravnik ne jemlje človeka kot celoto. Zdravilo, ki naj bi pozdravilo ene vrste bolezni, ni nujno dobro za celoten človekov sistem.

Silni napredek v medicini zadnjih desetletij je potegnil ljudi za seboj, da brezpogojno

NAJVEČJA URARNA IN DRAGULJARNA V TORONTU

Poslužite se našega brezobrestnega kredita

PORCELAN:

KOMPLETNI SERVISI

za osem in dvanajst oseb

Cene
od \$20.00
do \$500.00

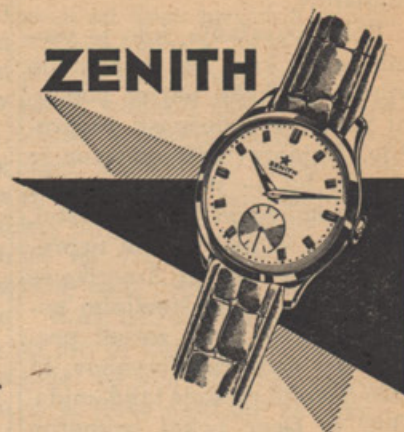
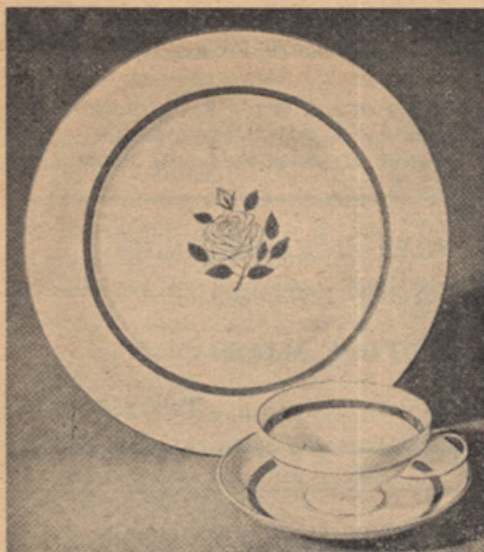
Oglejte si našo veliko razstavo porcelana

URE:

ZENITH
OMEGA
BULOVA
MIDO
LONGINES

Petletna garancija
za ure

Sprejemamo popravila ur
— ta so garantirana

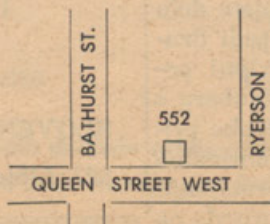
VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE in SREČNO NOVO LETO 1964 želi

THE CENTRE CREDIT JEWELLERS CO.

lastnik M. Vučetič

552 QUEEN STREET WEST (vzhodno od Bathurst) TORONTO • Tel.: EM 4-1905

RADIO APARATI • FOTO APARATI
ZLATNINA • VERIŽICE • KRIŽI
PRSTANI • SREBERNINA • STEKLO
HIŠNE POTREBŠČINE

VSAK, KDOR BO PRINESEL TA OGLAS,
BO DOBIL 10% POPUSTA.

Nakup s popustom je v veljavi 60 dni.

Govorimo slovensko

VESEL BOŽIČ in SREČNO NOVO LETO

želi

TRIGLAV CONSTRUCTION Co. Ltd.

30 Victor Ave., Toronto 14, Ont.

Tel.: CL 5-2071

VESELE PRAZNIKE in SREČNO NOVO LETO želi

FRAN ELECTRIC

France Levstek

Za vsa električna dela se priporoča

117 Nairn Ave.

Tel.: CL 1-0586

zaupajo v čudežna zdravila. Žive v prepričanju, da je zdravilo za vsako vrsto bolezni. Hočejo se izogniti vsakemu trpljenju, vsaki neprijetnosti, tudi takim, ki so v nujni zvezi z naravnim potekom človeškega telesnega razvoja. Tako je prišlo do tolikega števila pohabljenih novorojenčkov. Ko je bilo za marsikoga že prepozno, so zdravniki ugotovili, da ima novo čudežno sredstvo talidomid tragične učinke na razvoj nerojenega otroka zlasti v prvih treh mesecih, ko se oblikujejo vsi deli telesa, čeprav šele v miniaturni.

Poleg vprašanja, kdo je vsemu temu kriv, se je pojavilo vprašanje, kako naj se podobni pojavi v bodočnosti preprečijo. Najnaravnejši odgovor je seveda bil — strožja kontrola nad vsemi zdravilnimi sredstvi, zlasti pa še nad novimi nepreizkušenimi zdravili. Amerika se je izognila mnogoštevilnim pohabljenčkom prav zaradi previdnosti nadzornih organov, ki niso dovolili prodaje talidomida. Bilo je sicer nekaj primerov pohabljenih novorojenčkov, ker so matere na ta ali oni način dobile zdravilo od drugod.

Največ je bilo pisanja in govorjenja o Mrs. Finkbine, ki je iskala v svoji domači državi Kaliforniji dovoljenje za splav, ker je jemala talidomid v prvih mesecih nosečnosti. Oblasti so ji prošnjo odbile, ker je po zakonu splav prepovedan. Časopisi in javno mnenje so na splošno zagovarjali namero Mrs. Finkbine in so zahtevali spremembo oziroma odpravo tega »ne-

človeškega« zakona. Mrs. Finkbine je končno šla na Švedsko, kjer so zakoni bolj popustljivi in švedski zdravniki so izvršili operacijo.

Ob vsej tej tragediji in iskanju krivde je bilo krščanstvo zapadnega sveta postavljeno na preizkušnjo. Rezultati so bili zelo žalostni. Pokazalo se je, da mnogo ljudi podleže propagandi brutalnega materijalizma, ki se ne boji javno zagovarjati umora nerojenih, če obstoja možnost, da bodo na kakršenkoli način v breme človeški družbi. Človekovo življenje jim ni več sveto in nedotakljivo in podobno kot nacisti si jemljejo pravico odločanja, kdo je vreden življenja in kdo ne.

Krščanstvu pa je človek bitje z dušo in telesom, ki ima, zdrav ali pohabljen, pravico do življenja in vseh življenskih dobrin, in ki je namenjen k svojemu končnemu cilju v večnost.

Krščanska ljubezen je prišla na pomoč tudi tem nesrečnim otrokom, od katerih so mnogi brez rok in nog in zavrženi od lastnih staršev. Našli so se ljudje, ki so v danem položaju poiskali najboljšo pot in pomagali svojemu bližnjemu v stiski. Najlepši primer je nemški zdravnik dr. Hauberg, ki je v Hanover-u organiziral posebni oddelek — Abteilung 10-Dy-smelien za otroke pohabljen po talidomidu. Pri svojem delu ima take uspehe, da tudi drugod začenjajo ustanavljati podobne oddelke. Dr. Hauberg s terapijo pohabljenih otroke pripravlja za čim bolj normalno življenje z vajo v uporabljanju umetnih udov, ki jih pritrdi na

okrnjene izrastke. Ker so ti pohabljenčki nadpovprečno inteligentni, dr. Hauberg in njegovi sodelavci menijo, da se jim je narava na ta način oddolžila za krivico, ki jim je bila storjena. Poleg otrok dobe na teh oddelkih pomoč tudi starši, ko se uče ravnanja z otroki in si v medsebojnih pogovorih manjšajo psihološke posledice občutka strahu in krivde.

Krščansko pojmovanje vrednosti otroka se izraža v naslednjem pismu, ki sta ga dva ameriška zakonca poslala Mrs. Finkbine.

»Draga gospa Finkbine:

Z mozem sva brala o Vaši nosečnosti in o možnosti, da bo otrok rojen brez nog ali rok.

Razumem Vašo skrb in bojazen, ker sem sama v začetnih mesecih ene svojih nosečnosti dobila bolezen, ki naj bi povzročala abnormalen razvoj otroka. Na srečo je naš fantek v vseh ozirih normalen, in koliko veselja imamo z njim.

Zdravniki svetujejo, naj se v primeru, kot je bil moj, nosečnost prekine. Kakšna škoda bi bila, če bi poslušala njihov nasvet.

Brala sva, da so tudi Vam svetovali, da ubijete tega nerojenega otroka, ker bi utegnil biti pohabljen. Z mozem sva se o tem pogovarjala in sva se odločila, da Vam piševa.

Osem otrok imava in dozdeva se, da sva skoraj dolžna prevzeti enega, ki bi bil pohabljen. Če bo Vaš otrok rojen pohabljen, bova zelo srečna, če ga bova smela vzeti in vzgojiti kot svojega.

Deset nas bo imel, da ga bomo imeli radi. Starejšim otrokom sem položaj razložila in jih vprašala, če bi bili pripravljeni odpovedati se marsičemu z namenom, da bi otrok mogel živeti in uživati ljubezen in skrb, ki mu je potrebna. Vsi so se strinjali.

Vprašala sem jih, če bi malega imeli manj radi, če ne bi imel rok ali nog, in njihovi začuden pogledi so mi povedali, da v tem ne vidijo nobene razlike.

Ko sem nocoj odela najmlajšo, se je izpod odejice videla le njena glavica. Otrok brez rok in nog se še vedno lahko smeje in govori in uči — in ljubi in moli . . .«

H. G.

POSLUŠAJTE PROGRAM »NAŠ GLAS«

VSAKO NEDELJO od 4-5 popoldne na CKFH-1430 KC Toronto

Ravnatelj oddaje: J. Waldman in M. Vučetič, 522 Queen W., Toronto 2B, EM 4-1905

BLAGOSLOVLJENE BOŽIČNE PRAZNIKE

in SREČNO NOVO LETO želi

DRUŽINA ANTON MUHIČ

20 Minstrel Dr., Toronto 18

Tel.: 255-8474

ZADOVOLJNE BOŽIČNE PRAZNIKE IN SREČNO NOVO LETO želi

COMET HI-FI STEREO CENTRE

M. KOLEDIN

555 ST. CLAIR AVE. WEST (zapadno od Bathurst-a), Toronto, Ont. • LE 5-7269

RADIO APARATI • TELEVIZIJSKI APARATI • GRAMOFONI • ŠIVALNI STROJI
PISALNI STROJI • HLADILNIKI • PRALNI STROJI • POHIŠTVO • PREPROGE
Uvažamo plošče iz Slovenije

VESEL BOŽIČ in SREČNO NOVO LETO

želi

ALBION GLASS CO. LTD.

SLOVENSKA STEKLARNA

Lastnik: Frank Vlahovič

827 Albion Rd., Rexdale

Tel.: 741-2910

Problemi drame v tujini

Problem, pred katerim stoji drama na tujem, je težak. Odrezani smo od narodnega telesa kot politična emigracija in tako iz korenin ne dobivamo več sokov, ki bi hranili in poživljali kulturne napore slovenske manjšine na tujem. Po nekaterih deželah so se sicer naši problemi zadovoljivo rešili, toda nastajajo novi. Nova generacija raste v tujem okolju, v tujih šolah se uči znanja, tujega duha se navzema. Veliko se je že o tem pisalo, govorilo in ugibalo, toda zadovoljivega odgovora do danes še nimamo. Ali smo res zapisani smrti že s prvo generacijo? Misel na to je težka. Kakšno upanje ima lahko drama, ko je že problem ohraniti slovensko besedo? Vedno manj je dramskih prirediteljev, vedno manj zanimanja za kulturno delo in vse preveč tujega vpliva, ki nas mrtviči in dela brezbrizne. To je največje zlo naše emigracije. Preveč smo brezbrizni. Žrtvovati neznano več, saj nam je že beseda sama tuja. In ravno pri dramatikih je treba veliko požrtvovanja, veliko dela, plačilo pa je zelo skromno. Včasih celo izostane. Ob tem žalostnem stanju gledam mlade ljudi, polnih energije, ki svoje mlade moči zapravljajo v zabavah in plesih, namesto da bi doprinesli svoj delež k reševanju naše skupne dediščine. Niso vsi taki, drži. Toda pretežna večina ne skrbi, ali bomo jutri umrli kot narod, ali čez sto let. Mnogo krivde pri tem nosimo mi sami. Vendar še ni prepozno. Še so možnosti, samo če jih bomo znali izkoristiti. Skrbnega organiziranja je treba in načrtnega dela, skupnega posvetovanja in veliko dobre volje. Obenem pa je treba zbuditi slovensko zavest in narodni ponos, obnoviti staro slovensko družabnost in odpraviti diskriminacijo. Vse to in še več bo potrebno, če bomo hoteli zapisati uspeh v naš prid. Važnost drame v slovenski zgodovini je zelo velika. Za nas v tujini je iste važnosti, če ne še v večji meri. Gojiti jo moramo iz potrebe po slovenski besedi, gojiti zato, ker je del naše kulturne dediščine. Če bomo to zamenjari in zavrgli, bomo zavrgli dar božji, ker narodnost in je-

zik sta nam od Boga dani dobrini. Zato moramo biti na svojo narodnost ponosni, svoj materni jezik ljubiti in spoštovati. Kdor tega ne dela, tudi svoje matere ne spoštuje, ki mu je v slovenskem jeziku pela, ga učila prvih molitvic in mu dajala nauke za življenje. Na vse to je treba misliti vselej kadar smo poklicani, da za slovensko besedo kaj storimo. Če nas bodo vodile take misli, če bomo zavestno in z veseljem opravljali to ali ono delo v prid slovenski besedi, potem še smemo upati, da se bo ta beseda ohranila. Ohranila pa se bo, če bodo vsi resno misleči Slovenci pristopili k tej ali oni organizaciji, v njih delali in se trudili za skupno dobro nas vseh.

V Torontu imamo dve igralški skupini, kateri se vsaka po svoje trudi, da bi nam ohranili vsaj del bogate kulturne dediščine. Ali ne bi bilo sramotno, če bi ves razvoj drame, vse napore naših vidnih in zaslužnih mož porinili v kot in jih zamenjali z zabavami in plesi, ter drugimi prireditvami, ki nimajo ne verskega in ne narodnega značaja? Človek, ki išče samo zabavo, je duhovno prazen in kulturno neizobražen, ter kot tak skupnosti ničesar ne doprinese. Veliki narodi so največ propadli zaradi lahkoživlja. Bogastvo so si postavili za boga, življenski cilj pa so bile zabave. Postali so brezbrizni. Tako za vero, kot za svoj narodni ponos. Le verjemite mi, da tudi slovenskega rodu nebi bilo več, če bi ne bil tako močno veren, tako narodno zave-

VESEL BOŽIČ in SREČNO NOVO LETO

želi

JOHN KAVČIČ CONSTRUCTION LTD.

GRADBENO PODJETJE

162 Clinton St., Toronto 4, Ont.

Tel.: LE 2-8161

den skozi vsa stoletja naše narodne zgodovine. Samo to ga je ohranilo močnega in zdravega za današnji čas. Zgodovina pa se piše naprej. In mi jo sedaj pišemo. Kako bo pisana, je pa od nas odvisno. Če je bomo pisali samo s harmoniko in s steklenico, potem pišemo zadnjo stran naše zgodovine. Rod na tujem bo umrl, kot umre star grešnik. Če bomo pa znali iz naše preteklosti črpati duha požrtvovalnosti, samoodpovedi, vere in narodne zavesti, potem bo borbenost ostala. In s to borbenostjo naj se piše naša zgodovina. Tako se je vselej pisala odkar slovenski človek hodi po zemlji.

Zato je naša dolžnost, dolžnost vsakega posameznika, da doprinesemo vsak svoj delež k tej veliki nalogi, ki nam je naložena, da se bo narod na tujem ohranil, versko in kulturno bogatil, ter tako tudi naši novi domovini Kanadi kaj doprinesel.

V prejšnjih odstavkih smo videli, kako velik pomen je imela drama pri razvoju slovenskega jezika in narodne zavesti v preteklosti. Prav tak pomen ima še danes, čeprav to ni sedaj več njen namen. Danes je drama umetniške izživljanje pisateljev in igralcev, za nas pa je lahko še vedno pot za ohranitev domače besede, težnja za

plemenitim in dobrim, za narodnim in slovenskim. V tem sem vselej videl pripomoček, ko so novi igralci stopili na oder in morda prvič prišli v stik s pravilno slovenščino. Odrski jezik je namreč lep, prav tako kot pisana beseda. Veliko mladih ljudi je ravno na odru spoznalo lepoto slovenskega jezika, da ga sedaj spoštujejo in ljubijo. Da, tudi v Torontu imamo take slučaje. Duhovnik je vesel, če reši eno dušo. Tudi mi smo veseli, če nekomu rešimo domačo slovensko besedo. Vendar eno kot drugo ne gre brez sodelovanja. Biti moramo pripravljeni spoznavati in učiti se, iti za tem in na tem delati. To je predpogoj reševanju duš in tudi narodnemu ohranjanju. Sodelovati moramo.

V tujem okolju so taki problemi dosti bolj vidni, kot bi bili naprimer doma. Ni jih veliko, ki se za dramo resno zanimajo. In še ti delajo vsak v svoji od dveh igralških skupin. Novega kadra ni, ki bi tem skupinama dal novega življenja in novih gonilnih moči. To je trenutno največja skrb, ki nas mori. Vzgojiti nov kader, ki bo za dramo imel zanimanje. Nekaj jih je takih, vendar še daleč ne dovolj. Temu je treba torej najti rešitve.

Vsak iskreno misleči človek, ki mu je kaj do slovenske besede, bo slej ali prej spoznal, da je treba najti pot za ohranitev te besede, na ta ali oni način. Seveda je tu treba resnih ljudi, ki jim je drama pri srcu in ki se res iskreno pripravljajo samo za tem delati. Kako bi se dalo to izvesti, je treba premisliti in predebatirati. Zdi pa se mi, da bi bil to velik korak v pravo smer. Problemov pa se ne bomo rešili. Če starih ne bomo imeli, bodo pa novi nastajali. Eden največjih problemov ki ga moramo rešiti pa je, ohranitev slovenske besede. In za rešitev tega problema smo vsi poklicani. Otmar Mauser

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE

in SREČNO NOVO LETO želi

MESARIJA IN KLOBASIČARNA

Jože DERMASTJA

194 AUGUSTA AVE.

(židovski market)

TORONTO

Telefon: EM 8-0490

304 BROWN'S LINE

(nasproti slovenske cerkve)

NEW TORONTO

Telefon: CL 1-0209

Na razpolago imamo domače orehove potice, šunke, prekajeno meso, kislo zelje in repo, ter bučno olje.

Smučarska oprema

Izbira smučič z ozirom na materjale

Tekom razvoja so se uveljavili sledeče konstrukcije in materiali pri izdelovanju smučič.

1. Kompaktne
2. Lamelirane
3. Kovinske
4. Plastične

1. Še ni preteklo dve desetletji, ko je bil les edini material za smučič. Če govorimo o kompaktnih lesenih smučeh so to pretežno jesenove.

Hyckory, ki je zaradi svoje goste strukture dal izvrstne in hitre smučič je postal predrag in se uporablja danes le v kombinaciji z drugimi vrstami lesa, pri tako imenovanih lameliranih smučeh . . . hyckory jim tvori v tem primeru le spodnjo drsno ploskev.

Ako se odločimo, da kupimo cenene jesenove smučič moramo paziti na letnice. Letnice so pri tem mišljene mejne ploskve med vsakoletnim prirastkom debela iz katerega je vzeta material. Ne da bi se spuščali v tehniko izdelovanja, naj omenim le, da je smučič lahko izrezana iz istega debela tako, da se letnice manifestirajo kot »Hiperbole«. Če so »hiperbole« simetrične z ozirom na sredino je smučič še uporabljiva. To so običajno mehki izdelki, kjer je obraba drsne ploskve neenaakomerna. Včasih je izrezana tako, da se letnice sicer krivijo, a se iztekajo predno se ukrivijo. Taka oblika ni zaželjena, ker je podvržena okvaram in se hitro zlomi. Tretja karakteristična oblika so goste paralelne letnice vzdolž smučič. (Deske iz središčnega območja debela). Take smučič so običajno trde in odporne. Razumljivo je, da je smučič z grčami odkloniti.

Na te stvari je treba paziti zlasti zadnje čase, ker producenti zelo radi, vsaj lahko zalakirajo površine.

Omenjene težave pri hyckory smučeh ni, a kot je bilo že omenjeno, jih v tej kategoriji ne bomo našli več.

2. Lamelirane smučič

Po drugi svetovni vojni so se pojavile na trgu smučič zlepljene iz več slojev. Iz tanke drsne ploskve, močnejši srednji del, ki je prevzel obremenitev in zgornje plasti, ki to strukturo zaključuje. Drsna ploskev je lahko hyckory ali izbrani jesen, dočim je sredina izdelana običajno iz 4—5 letov najrazličnejšega lesa. Različni producenti uporabljajo različne materiale, kot bukev, oreh, švedsko brezo i.t.d., ali kombinacijo teh . . . Zgornja plast je običajno les, ki dobro drži vijake. Pri boljših smučeh je vrnjena še specialna plast, ki je izdelana tako, da daje smučič napetost. (lok v vzdolžni smeri). Vse moderne smučič so danes lamelirane in mislim, da bo odrasli smučar segel vedno le po teh. Imajo več prednosti pred kompaktnimi. Najvažnejša je, da smučič lahko postane močna (debelina) in odporna proti zlomu ne da bi izgubila na prožnosti. Masivna smučič se izkaže zelo hvaležna v primeru, ko zavijamo in so obremenjeni pretežno vzdolžni robovi. Rečemo, da smučič »prime«. V nasprotnem primeru pa »ne drži« in lahko zdrsnemo preizk. Že zgodaj v razvoju lameliranih so skrbeli za gladkost in odpornost drsne ploskve. Nekaj časa je kemična industrija skušala izdelati specialne lake, ki so bili sicer več ali manj uspešni, a je bilo treba lakirati zelo pogosto. Šele z razvojem plastikov so prišli na trg »Celloli«, »Glazite« i.t.d., ki so dali solidno bazo. Omenjena materiala, sta znana po svoji odpornosti proti absorbiranju vlage. Trda površina pa je občutljiva na kamen, ki ga včasih srečamo pri smučariji. Druga smer razvoja je dala veliko boljše rezultate. Pričela je iskati plastične mase, ki bi bile odporne proti obrabi in neodvisni od temperature. Francozi so prvi prešli na plastične obloge, ki so sprva bile na fenol-formaldehidni bazi. Sledile so številne plastične obloge, od katerih se je najbolj uveljavil »Kofix«. Cca 2 mm debel plastik je vprešan na grobo leseno površino pod zelo velikim pritiskom tako, da tvori drsno ploskev smučič. D o sedaj je to »najhitrejši« plastik in za tukajšnje snežne razmere najbolj primeren.

čutljiva na kamen, ki ga včasih srečamo pri smučariji. Druga smer razvoja je dala veliko boljše rezultate. Pričela je iskati plastične mase, ki bi bile odporne proti obrabi in neodvisni od temperature. Francozi so prvi prešli na plastične obloge, ki so sprva bile na fenol-formaldehidni bazi. Sledile so številne plastične obloge, od katerih se je najbolj uveljavil »Kofix«. Cca 2 mm debel plastik je vprešan na grobo leseno površino pod zelo velikim pritiskom tako, da tvori drsno ploskev smučič. D o sedaj je to »najhitrejši« plastik in za tukajšnje snežne razmere najbolj primeren.

3. Metalne smučič

Večina jih je kombinacija aluminijevih legur, lesa in plastika. Baza je običajno »Kofix«.

Zadnja leta je bilo veliko negotovosti z ozirom na te smučič. Sprva so zelo težko prodirale na trg. Tekmovalci so jih splošno odklanjali. Za mladino so bile predrage. »Nedeljski« smučar, ki bi jih lahko plačal se jih je nekoliko bal. Pridejo primeri, ko mora nekaj počiti; noga ali smučič. Šele, ko so varnostna vezja dobila renome »varnosti« se je konzum teh smučič povečal. Celotno nekaj svetovnih rekordov se je doseglo z njimi. Prave popularnosti niso dosegle nikoli. Dobra smučarja so motili sledeči nedostatki: Neprijeten zvok v ledu, vibracija v hitrih zavojih, nestabilnost v smuku, efekt utrujenosti materiala ter visoka cena. Odlikuje jih predvsem dolga življenska doba.

Plastične smučič:

Pred dvema leti se je bralo, da dobro znana avstrijska tvrdka Kästle dela poizkuse s polietilenom, ki bi nadomestil les oziroma kovine. Ni mi sicer znano kako daleč so s temi poizkusi, vendar je to dalo slutiti čisto novo smer v katero se bodo razvijale moderne smučič.

Avstrijski tekmovalci so že lansko sezono tekmovali na smučeh, ki jih je izdelala tvrdka Kneissl in so tako rekoč izdelane iz čistega plastika. Pomagale so jim do lepих zmag. Letos jih že vidimo pri Eaten's-u. Sicer so še zelo drage, vendar lahko upamo, da se bodo še močno pocenile in postale dostopne širšim slojem.

Eno je gotovo, razvoj še ni zaključen in moremo pričakovati na trgu vedno boljših smučič.

Čevlji

Okrog l. 1950 je bilo vprašanje; kakšne čevlje kupiti; precej delikatno. Po eni strani je bila tendenca po visokih čevljih, ki bi ščitil gleženj na nogi, po drugi strani pa je bil zelo neokreten in nesprejemljiv za tedanje smučarske stile. Zlasti onih, ki so se razvili iz francoske šole. Zavoj ali kristianija je včasih lahko težak manever, ko je smučar precej nestabilen. Tolmačilo se je, da bo vozač tem bolj stabilen čim nižje bo njegovo težišče. Tako krmarjenje je zahtevalo velik naklon v gležnju, ki so ga visoki čevlji otežkočali. Ne da bi se spuščali v tolmačenje kinematike smučarja, naj omenim, da se je kljub zgornjem fizikalnem tolmačenju končno uveljavila bolj pokončna voznja, ki jo je učila moderna avstrijska šola. S tem so »navadni« smučarski čevlji skoraj izginili iz tržišča. Tako danes skoraj nimamo pri izbiri večjih težav, kot takrat ko izbiramo čevlje za vsakdanjo rabo.

Skoraj samo po sebi se razume, da bo čevljev dvojen. Mor-da je omembe vredno, naj ima notranji čevljev, namesto običajnih odprtih, odgovarjajoče pritrjene gibljive valjčke, ki omogočajo vezalkam enostavno in zanesljivo vodilo. Navadne odprtine v usnju četudi ojačane z železnimi obročki niso dobra rešitev. Zunanja obloga (čevljev) naj ima obročke pritr-

VESELE PRAZNIKE in SREČNO NOVO LETO želi

JEREB BROS. CONSTRUCTION LTD.

GRADBENO PODJETJE

24 Woodbury Ave., Toronto 14, Ont.

Tel.: CL 5-0920, CL 1-9692

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE
in SREČNO NOVO LETO

želi

MURGELJ JANEZ

73 Gort Ave., Toronto

jene na zunanjo oplato. Ako so kaveljčki je trba paziti, da so montirani tako visoko, da ne zadevajo drug v drugega ko drgnemo strani čevljev drugo ob drugo.

Čevelj je zelo važen element v opremi, ker se vsi gibi telesa prenašajo preko čevljev na smuči. Odtod vodilo: Noga in zavezani čevelj naj bosta eno, ne da bi nas pri tem bolele noge. Pri nakupu čevljev je dobro imeti na nogi 1 par običajnih nylon nogavic in 1 par volne-

nih. Noga naj bo precej tesna v novem čevlju, pri čemer morajo biti prsti prosti; kasneje se bo čevelj ulegel po nogi in tvoril celoto.

Otroku, ki mu noga raste, seveda ne bomo kupovali takih čevljev, ker bi jih v letu dni prerastel. Zadostujejo navadni gozjerji. Nekoliko več skrbnosti je potem treba posvetiti »vezju«, ki naj nadoknadi pomankljivost čevljev.

Nadaljevanje prihodnjic

Novice iz domovine

• **Ljubeljska cesta.** — Obnovitev te starodavne cestne zveze med Avstrijo in Slovenijo je danes bila potrebna bolj kot kdajkoli. Dela, ki bodo stala okrog tri milijarde dinarjev in morda še več, bi morala biti končana pred letošnjo zimo in vse kaže, da v glavnem tudi bodo. Manjša dopolnilna dela ob cestišču pa bodo dovršena prihodnje pomlad, vsekakor pred turistično sezono. Po slikah sodeč, bo to res krasna cesta, ki bo ponekod dovoljevala brzine do 100 kilometrov na uro kljub izredno težkemu terenu in gorskemu svetu. Izgleda, da se bo Slovenija tu lepo izkazala.

• **Potovanja.** — Značilno je, koliko jugoslovanski komunistični predstavniki radi potujejo po svetu. Sergej Kraigher, podpredsednik zveznega zbora zvezne skupščine, je meseca avgusta prepotoval Afriko, neki drugi visoki član Komiteta je prepotoval Srednji Vzhod in Južno Azijo. Tito pa se je lotil kar Amerike. Obiskal je Brazilijo, kjer so mu predsedniki dveh federalnih pokrajin prepovedali vstop na svoja tla. Nato je odšel v Bolivijo in Čile, od tu pa ob Pacifiku gor do Mehike in Združenih Držav, kjer so mu jugoslovanski emigranti priredili ogorčene sovražne demonstracije. Res bi se bilo treba vprašati, čemu vsa ta potovanja. Ali so res le ekonomskega pomena?

• **Koprski proga.** — Brez hrupa in propagande se počasi trasira nova železnica, ki naj poveže slovensko morje z zaledjem. Gre za tiho delo Projektivnega biroja železniške u-

prave v Ljubljani, ki baje dela na lastno pest, medtem ko se javni uradi v Ljubljani in Beogradu še vedno pripravljajo o u-mestnosti te železnice.

Resnici na ljubo je treba priznati, da trasa nove proge nikakor ni idealna, vendar je zaenkrat najcenejša rešitev težkega in že dolgoletnega vprašanja.

Ko bi bili jugoslovanski komunistični predstavniki imeli kaj več pameti ob pogajanjih za nove meje pri Trstu, bi bili prav lahko zahtevali zase Bazovico in bi jo bili gotovo tudi dobili. Tam čez bi danes lahko tekla najboljša veza med Sezano in Kopro.

To je žal za nami in danes je treba računati le s tem kar smo dobili. Bodoča proga se bo odcepila od proge Divača-Pulj pri Podgorju. Vlekla se bo po istrskih pobočjih gore Slavnik kakih 5 Km proti tržaški meji. Nad Črnim kalom bo vsek in proga bo zavila nato proti jugu

do Hrastovelj in Dola (6 Km). Tu bo zopet zavila proti severozahodu in po ovinkih dosegla 7 Km. oddaljeno Rižano, po dolini katere bo potem prišla do obale in nato v Koper. Dolga bo okrog 30 Km. Do konca leta bo v glavnem že vsa trasirana.

Proga bi bila rentabilna že pri prometu 400,000 ton blaga letno, koprsko pristanišče pa že sedaj pretovarja več kot 600,000 ton. S progo se bo ta tonaža podvojila.

Luka Koper se je letos prvič udeležila mednarodne razstave pomorstva in pomorskega gospodarstva v Genovi ter zavzela mesto ob luki Trst.

• **Celovski Velesejem.** — Na letošnjem poletnem celovškem velesejmu je razstavljalo kar 61 jugoslovanskih podjetij.

• **Jadranska magistrala.** — Velika obalna cesta od Reke do albanske meje bi morala biti končana do 29. novembra 1964. Dela so v teku, vendar izgleda da ne bodo dovršena v predvidenem roku. Časopisje je letos poletni pisalo, da bo verjetno treba čakati še precej časa. Govorilo se je, da naj bi se rok dovršitve premaknil na praznik dela, 1. maj, 1965, toda zdi se, da maršikje tudi takrat cesta še ne bo končana. Za letos predvidevajo, da bo cesta končana do Trogira nad Splitom. Prihodnje leto pa naj bi skušali končati še odseke Trogir-Split-Solin, Drašice-Gradac-Slano ter Čilipi-Budva. Glavnega krivca za tako zavlačevanje v gradnji ene najlepših cest Evrope je treba iskati v jugoslovanskih »predpisih« za gradnje. Grad-

Tavčar Ivan:

Kmečki dom

Kmet je kralj. Če ima dobro in čedno napravo, če ima primerno zemljo, da jemlje iz nje življenje in davek, če nima dolgov, pač pa polne hleve, in če ima kopico zdravih in pokornih otrok, je kmet kralj, neodvisen od vsega sveta.

Tak kralj in gospodar je bil Presečnikov Boštjan na Jelovem brdu. Njegov dom je stal pri koncu vasi. Bil je zidan in je imel tako imenovano gornjo hišo. Okrog le-te je teklen hodnik. Okna so tičala v okviru zelenih kamnitih stebričkov. Nad njimi je kraljeval sv. Ferjan ter z golico branil požar. Tik hleva na dovrišču je ležal velik kup gnoja, a vzlic temu sta se povsod kazala snaga in red. Na steni je viselo raznovrstno orodje, da je bilo takoj pri roki. Tnalo je bilo pometeno in glavna pot proti hiši celo s peskom posuta. Ob vhodu pri veži je tekla voda iz umetnega vodnjaka.

Dolga veža se je končavala v mogočno kuhinjo, visoko obokano. Kadar je bil obok poln mesa, ki se je ondi sušilo, je človeku posebno dobro del pogled na njegovo blagoslovljeno višino. Kuhinja in veža sta bili zaviti v saje, da je pri južnem vremenu od njih kapalo in se svetlo nabiralo na tlaku. V veži je bila tema, samo na ognjišču se je svetilo . . .

Pri tej hiši si se takoj počutil domačega.

bena podjetja so se že večkrat pritožila proti njim, a zdi se, da niso nič dosegla in da je vse ostalo le pri razpravah in pritožbah brez odziva.

• **42 ur dela na teden.** — Posobna komisija Zveznega Izvršnega sveta v Beogradu je začela delo za priprave delovnih organizacij na prehod od 48-urnega na 42-urni delovni teden.

• **Zasavska cesta.** — O tej cesti se govori že več kot dvajset let in lansko leto so dela končno le začela. Letos pa spet vse počiva in spi. Na pritožbe prebivalcev je časopisje objavilo, da je bilo za letošnje leto

VESELE PRAZNIKE in SREČNO NOVO LETO želi

MAPLE LEAF CEMENT WORKS

Jože Petrič
77 Walywyn Ave.

Englebert Markovič
1579 Jane Street

VESELE PRAZNIKE IN SREČNO NOVO LETO želi

PRVA SLOVENSKA MESARIJA V TORONTU

ANTON'S MEAT MARKET

SE PRIPOROČA A. BAUDEK

633 Vaughan Rd. na vogalu Oakwood

RU 3-0423

obljubljenih 320 milijonov dinarjev za dokončno ureditev odseka med Renkami in Zagorjem. Ni znano, če se je obljuba izpolnila ali ne. Vsekakor je za prihodnje leto obljubljenih kar 850 milijonov za odsek od Šentjakoba pri Ljubljani, skozi Litijo, pa do Zagorja.

• **Mariborska magistrala.** — Ta velika cesta in sprehajališče sredi Maribora, z ogromnim mostom čez Dravo bo v glavnem končana letos. Slovesna otvoritev naj bi bila za dan republike, 29. novembra.

• **Slab tisk.** — Čitatelji slovenskega tiska, tako časopisov kot revij, se stalno pritožujejo ne le nad slabim papirjem ampak tudi nad slabim tiskom, ki je pogostoma sploh nečitljiv.

Vzroki so razni in jih časopisje samo priznava. Najprej gre za zastarelost strojev, ki bi jih bili morali zamenjati že pred desetimi leti, a ni za to deviz iz Beograda. Zato jih še naprej krpajo in popravljajo kakor pač morejo.

Drugi vzrok iščejo v neena- komernosti električnega toka, ki žene stroje in tali tiskarsko zlitino. Tretji je baje tudi v pogostoma slabih kemikalijah, zlasti za klišeje. Končno pa je šestokrat v netočnosti in povr- snosti delavcev-tiskarjev.

• **Vesti iz Kopra.** — Ameriška filmska družba »United Artists« je dne 12. avgusta v Portorožu začela snemati tu film »Čuden tovor na ladji 'Kalipso'«. Med drugimi igrajo Maureen O'Hara, Van Heflin in Broderick Crawford. Četrtega jugoslovanskega folklornega festivala v Kopru, Izoli in Portorožu sta se letos udeležili tudi bolgarska in slovaška skupina. Obe sta bili navdušeno pohvaljeni. Krasno so nastopile tudi skupine iz Romunije, Danske in Švedske. Še najbolj pa so bile občudovane slovenske zamejske skupine, zlasti koroška in rezijska.

• **Novi slovenski romani.** — France Bevk je izdal v Kopru, pri založbi »Lipa«, svoj zadnji roman »Zablode«. Nekaj podobnega je pod naslovom »V zablodah« izdal že leta 1929, vendar je sedanji roman popolnoma predelan in s tem, lahko rečemo, nov.

Arhitektonska zgrada romana se kritiki ne zdi preveč dognana, vendar so njegovi karakterji živi in psihološko še kar utemeljeni. Romanu je tudi treba priznati precejšnje ravnovesje tako oseb kot dejanja. V družini Katnikovih opisuje roman usodo slovenskega meščanstva na Primorskem ob prelomnici stoletij.

Novejši pisatelj Tone Svetina pa je izdal v skupni knjigi 29 krajših novel o gorskem svetu, ki jih bo prečital z veseljem vsak ljubitelj narave. Kritika mu očita le neizklesanost sloga, ki nekajkrat celo zapelje pisatelja v ponavljanje motivov.

• **Oceanografska postaja v Piranu.** — Zadnje čase se Slovenska Akademija Znanosti in Umetnosti zelo ukvarja z načrtom za ustanovitev prve slovenske oceanografske postaje ob našem morju, in sicer v Piranu.

Njena naloga naj bila proučevanje morja ob slovenski obali, kar bi lahko prineslo mnogo koristi slovenskemu ribištvu, z druge strani pa bi nedvomno imelo tudi precejšen znanstveni pomen pri izpopolnjevanju biološkega študija ljubljanske univerze.

Sloveniji najbližja taka po-

Poročilo S. T. Z.

Letos smo se vrgli na delo že zgodaj, imeli treninge in prireditve.

Zastopali smo društvo na obletnici Sv. Cirila in Metoda, na komemoraciji slovenskih protikomunističnih borcev, na Taboru borcev, na XVI. Češko-slovenskem Dnevu, na IV. Slovenskem Dnevu v Torontu in na STZ nastopu v Clevelandu.

Majski ples, ki ga je priredila zveza, je lepo uspel in upamo, da bo tudi lovski banket na koncu novembra dobro organiziran in uspešen.

Mladina pa je tudi pogumno tekmovala na različnih tekmah, katere je priredilo društvo.

Slikoviti Bancroft je videl naše prve smučarske tekme, ki jih je vodil inž. F. Markež.

Skupno z bratom Varškom, Celarjem, F. in J. Markežem

staja je sedaj v Rovinju v hrvaški Istri. Ustanovili so jo v prejšnjem stoletju Nemci, od katerih so jo kmalu nato prevzeli Avstrijci in od teh Italijani. Sedaj spada pod upravo Hrvatske republike.

Najvažnejša taka postaja je v Splitu, ki letos proslavlja tri- desetletnico svojega obstoja.

in Golobičem smo izvedli velike atletske in telovadne tekme za slovensko prvenstvo STZ. Lep je bil pogled na to borbeno mladino, ki smo ji omogočili delovanje v okviru našega okolja s slovensko značko na prsih.

Nov odsek odbojke je pričel delovati, ki ga je pričel L. Podgornik in je sedaj pod vodstvom J. Ambrožiča, in je odlično igral na tekmah.

Lovski odsek, ki je bil ustanovljen lansko leto, je tudi letos deloval in lepo izvedel strelske tekme pod vodstvom F. Mušiča in F. Velikonje. Svoje lovišče v Bancroftu smo povečali na 350 akrov lepega terena in gozda, daleč na severu v Elk Lake-u pa smo postavili društveno kabino za lovce na »big game«.

Kot vidite, je zveza naredila veliko dela in doprinesla dober delež k slovenskemu narodnemu življenju. Na vseh prireditvah naših narodnih društev smo sodelovali zastoj, dali mnogo truda za naše krščansko in narodno prepričanje. Težko pa je bilo naše delovanje, ker nismo imeli našega narodnega doma, kar bi pričakovali od združenih narodnih društev.

Tako smo trenirali naraščaj v cerkveni dvorani, kadar smo dobili prostor, mladce, člane in članice v češki dvorani, tudi kadar se je dobil prostor, naša odbojka pa trenira za University Settlement.

Kljub vsemu pa smo ohranili samostojno društvo, dasi razbitost najbolj moti naš razvoj.

Tudi drugo leto bomo stali nasproti problemom, treba bo denarja za prirejanje tekem in treningov, če hočemo, da naši otroci trenirajo skupno in v slovenskem društvu. Mi, ki se borimo, mislimo, da je naša pot pravilna, da vodi v zdravo, pogumbò in odkrito družbo, ki bo ostala slovenska. Kje drugje v Kanadi dobite še organizacijo, ki bi družila vse te športe in vezala prijatelje med seboj.

STZ — Toronto

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE IN SREČNO NOVO LETO želi

TONY ZAGORC NORTH AMERICAN LIFE ASSURANCE CO.
425 UNIVERSITY AVE., SUITE 300, TORONTO 2, ONT.
Pisarna: EM 4-5207 • Doma: 921-0212

Pokojninske police • Družinsko zavarovanje • Hranilne police • Zavarovanje za otroke • Zavarovanje avtomobilov • Požarno zavarovanje in vse vrste drugih zavarovanj vam nudi pod odličnimi pogoji NORTH AMERICAN LIFE ASSURANCE CO.

VESEL BOŽIČ in SREČNO NOVO LETO

želi VSEM PRIJATELJEM IN ZNANCEM

ALOJZIJ DOLENC
ZIDARSKI MOJSTER

362 Wellesley St. E., Toronto • Tel.: WA 1-2053

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE in SREČNO NOVO LETO

želi vsem rojakom

SLOVENSKA TELOVADNA ZVEZA

»SLOVENSKO MISEL«
izdaja Društvo Slovencev — Baraga v Torontu v okviru »Slovenskega Sveta v Kanadi«. Naslov: 618 Manning Ave., Toronto 4, Canada. Tiska: St. Joseph Press, Toronto.